

Připomínky Teplárenského sdružení ČR ke konzultačnímu dokumentu podle čl. 26 nařízení Komise (EU) 2017/460, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn

18. února 2025

Teplárenské sdružení ČR uplatňuje ve veřejné konzultaci o metodice tvorby tarifních položek pro používání přepravní soustavy v České republice podle požadavku nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se stanoví kodex sítě harmonizovaných struktury přepravních sazeb pro zemní plyn, ke konzultačnímu dokumentu ve stanoveném termínu následující připomínky:

1. Připomínka ke kapitole 5.3. Změna role zásobníků plynu a uplatňovaná sleva za přepravu plynu do a ze zásobníků plynu

Nesouhlasíme s následující tezí uvedenou v konzultačním dokumentu na str. 9: „Nízká spotřeba, úspěšné odstraňování úzkých míst pro zásobování regionu z nových směrů a zkušenost dostatečné schopnosti rychlého naplnění zásobníků plynu tržními mechanismy nabízí prostor pro přenesení části relevantních nákladů na přepravu plynu z a do zásobníků plynu na jejich uživatele a pro snížení uplatněné 100% slevy pro konzultované období.“

Odůvodnění připomínky:

Domníváme se, že tvrzení je přehnaně optimistické. Především je potřeba uvést, že zimní sezóna 2023/2024 byla extrémně teplá a tomu odpovídala i vysoká naplněnost zásobníků na konci topné sezóny. Uspokojení nad jejich rychlým naplněním v roce 2024 tedy není na místě. Aktuální topná sezóna ukazuje výrazně odlišný obrázek, kdy naplněnost zásobníků na jejím konci lze očekávat na úrovni kolem 20 % a jejich doplnění v roce 2025 bude podstatně obtížnější. Tomu odpovídá i vývoj cen komodity plynu, které ukazují inverzní pozici, kdy je plyn pro rok 2026 levnější než v období plnění zásobníků v roce 2025, což bude plnění zásobníků v roce 2025 dále výrazně komplikovat. Podobné situace se v poslední době vyskytují poměrně často a stálo by za hlubší analýzu, nakolik hrozí i v průběhu předmětného období. Zatím také nedošlo k odstranění úzkých míst pro přepravu plynu přes Německo a pevná kapacita, kterou Německo poskytuje na přepravním bodu Brandov je značně limitovaná – k tomu viz kapitola 6.3. konzultačního dokumentu, podle které je pro posílení kapacit na východ klíčové vybudování čerpací stanice Wittenburg, které se ovšem nepředpokládá dříve než v roce 2028. Dokud nedojde k odstranění úzkých míst v Německu a k výraznému navýšení pevné přepravní kapacity do ČR a k celkovému uklidnění situace na trhu s plynem, která stále není plně stabilizovaná, nevidíme prostor pro snižování 100 % slevy pro provozovatele zásobníků. Domníváme se, že minimálně do roku 2028 by měl ERÚ se 100 % slevou pro provozovatele zásobníků pokračovat a měl by si ponechat tuto možnost otevřenou i pro další roky v závislosti na vývoji výše uvedených faktorů.

2. Připomínka ke kapitole 7 Popis navrhované metodiky stanovení referenčních cen – Obecně

Návrh zvyšuje tarify v průměru o 109 % na entry, a to zejména na bodech, kterými se zásobují domácí zákazníci (VIP Brandov 100 % a Lanžhot 132 %), zavádí poplatek na zásobníku formou snížení slevy na

sazby za rezervaci přepravní kapacity do a ze zásobníků plynu ze současných 100 % na 80 %. Tím dochází ke zvýšení nákladů pro domácí spotřebitele a nezohledňuje se rozdělení RAB, které bylo historicky určeno pro mezinárodní přepravu a přepravu na domácí bod. Opět dochází ke zdražování, a to i v důsledku navýšení WACC v rámci motivačního schématu, proto nelze souhlasit s navrhovanou metodikou, která přenáší podnikatelské riziko provozovatele přepravní soustavy na zákazníky v ČR.

Tak, jak je to nastaveno v rámci konzultace, je většina výnosů vybírána na domácím bodě (4,7 mld. CZK) plus na entry bodech, které slouží pro zásobování domácí spotřeby, a navíc z poplatku za vstup a výstup do zásobníků, které se výlučně využívají pro zásobování ČR, a proto opět dochází k navýšení tarifů pro domácí zákazníky. Proto si myslíme, že pokud není předpoklad dostatečný toků pro přepravu, společnost NET4GAS, s.r.o. by měla optimalizovat RAB pouze na potřebný objem aktiv, které jsou nezbytné pro zajištění přepravy na domácí bod, což v návrhu není zohledněno. Výnosy z domácího bodu tak křížově dotují celý přepravní systém. Návrh totiž počítá s potřebou provozování soustavy a tím i aktivy a náklady, která byla vybudována pro mnohem větší tranzitní toky, než jsou dnes předpokládány, která by měla být financována převážně konečnými zákazníky v České republice. Po těchto zákaznících nelze spravedlivě požadovat, aby hradili náklady systému, jehož přepravní možnosti mnohonásobně převyšují jejich potřeby. Chápeme, že v případě přepravy zemního plynu na území České republiky, a to hlavně v její tranzitní části došlo k zásadním změnám a provozovatel přepravní soustavy se kvůli tomu ocitl v obtížné ekonomické situaci, avšak považujeme za nepřijatelné, aby tyto problémy byly kompletně přeneseny do cen pro koncové zákazníky v České republice.

Odůvodnění připomínky:

S navrhovanými změnami týkajícími se navrhovaného podstatného zvýšení tarifů nelze souhlasit zejména proto, že představují riziko výrazného finančního zatížení pro domácí zákazníky. Navýšení cen bude mít negativní sociální dopady a zhorší ekonomickou situaci nejen domácností, ale také dalších spotřebitelů. Tento návrh může v praxi způsobit vážné problémy, protože domácí trh by byl zavedením tohoto navýšení regulovaných cen zatížen právě v době, kdy je ekonomická situace mimořádně citlivá a potřeba stabilních, spravedlivých cen energií klíčově důležitá. Zatížení trhu tímto způsobem vzbuzuje pochybnosti o férovosti navrženého systému cenové regulace v oblasti přepravy plynu, a podtrhuje potřebu přehodnocení a následných úprav navrhovaných cen s cílem vyhnout se tomu, aby nedocházelo k nepřiměřenému křížovému financování.

Návrh promítnutí připomínky:

Navrhované principy cenotvorby povedou k výraznému růstu cen a k podstatně vyšší finanční zátěži pro domácí trh ve srovnání se současným stavem. Z tohoto důvodu s tímto návrhem nelze souhlasit a doporučujeme jeho důkladné přehodnocení a následnou úpravu výše cen, aniž by byl domácí trh nadměrně zatížen. Je potřeba také posoudit, jaký rozsah přepravní soustavy je v nových podmínkách potřebný a provést zakonzervování nadbytečných částí soustavy a tím snížit náklady systému. Pokud chce provozovatel přepravní soustavy tuto nadále provozovat v současném rozsahu, pak by tak měl činit na vlastní účet, a nikoliv na účet tuzemských zákazníků.

Navrhujeme ponechat v platnosti také duální režim regulace prostřednictvím výnosového stropu pro zákazníky uvnitř systému a cenového stropu pro zákazníky mezi systémy. Současně také požadujeme, aby toto oddělení bylo skutečné a případné nedosažení výnosu z mezinárodní přepravy nebylo následně přeneseno na zákazníky v České republice. Navrhujeme, aby v rámci stanovení výnosového stropu figuroval pouze rozsah aktiv, která jsou pro zákazníky v České republice skutečně potřebná.

3. Připomínka ke kapitole 7.2 Regulační režim a stanovení výnosů provozovatele přepravní soustavy na roky 2026 až 2030

Zásadně nesouhlasíme s uznáním veškerého majetku a odpisů přepravní soustavy do regulovaných cen. Požadujeme zachovat podíl majetku a odpisů provozovatele přepravní soustavy zahrnutých do cen přepravy na úrovni roku 2025. Požadujeme také zohlednit repurposing části přepravní soustavy na vodík.

Odůvodnění připomínky:

Kapacita přepravní soustavy je s ohledem na potřeby domácích zákazníků více než desetkrát předimenzovaná a Net4Gas opakovaně odmítá přikročit k jakékoliv redukci těchto nadbytečných kapacit. Energetický regulační úřad současně až do roku 2030 počítá jen se zanedbatelným objemem tranzitní přepravy plynu ve výši 3,5 TWh. Nevidíme důvod, proč by domácí zákazníci měli v tarifech hradit infrastrukturu vybudovanou například v rámci projektu Capacity4Gas, jehož jediným cílem bylo posílit tranzit plynu přes území ČR. Že tato infrastruktura dnes není využita, je podnikatelským rizikem společnosti Net4Gas, které nemůže být odpovědným regulátorem přenášeno na zákazníky v ČR. Společnost Fitch Ratings v prosinci roku 2024 zvýšila rating společnosti Net4Gas o 2 stupně na BBB. Společnost Net4Gas se tak již s regulovanými tržbami pro rok 2025 dostane do velmi dobré finanční kondice a z pohledu zajištění bezpečného a spolehlivého provozu není důvod její regulované výnosy dále navyšovat. Regulační režim by měl zohlednit také plánovaný repurposing části přepravní soustavy na vodík. Aktiva pro přepravu vodíku by měla být vyjmuta z RAB přepravní soustavy.

4. Připomínka ke kapitole 7.2 Regulační režim a stanovení výnosů provozovatele přepravní soustavy na roky 2026 až 2030

Nesouhlasíme se zvýšením WACC o 1 % v závislosti na plnění motivačního schématu.

Odůvodnění připomínky:

Základní úroveň regulované výnosové míry ve výši 6,90 % již sama o sobě zajišťuje přiměřenou návratnost vloženého kapitálu – tak byla odvozena. Máme pochybnosti o tom, zda má dodatečné navyšování výnosové míry WACC, která má odpovídat přiměřenému zisku dlouhodobě dosahovanému při srovnatelných ekonomických činnostech, oporu v platné legislativě. Energetický regulační úřad nijak nezodpověděl, proč má být navýšení WACC právě o 1 % a není ani jasné, jaký bude mít motivační schéma přínos pro zákazníky, jejichž zájmy má Energetický regulační úřad hájit. Obecně nedává smysl motivovat společnost vlastněnou 100 % státem pomocí motivačního schématu. Stát může případné cíle a požadavky na činnost provozovatele přepravní soustavy prosadit přímo v rámci manažerské kontroly.

5. Připomínka ke kapitole 7.4 Cílový model

Navrhujeme minimálně do roku 2028 zachovat současnou 100 % slevu pro provozovatele zásobníků. K jejímu snížení na navrhovaných 80 % by mělo být přistoupeno až po odstranění úzkých míst v sousedním Německu a výrazném navýšení pevné přepravní kapacity na výstupu do ČR.

Odůvodnění připomínky:

zimní sezóna 2023/2024 byla extrémně teplá a tomu odpovídala i vysoká naplněnost zásobníků na konci topné sezóny. Uspokojení nad jejich rychlým naplněním v roce 2024 tedy není na místě. Aktuální topná sezóna, která je teplotně přibližně průměrná, ukazuje výrazně odlišný obrázek, kdy naplněnost

zásobníků na jejím konci lze očekávat na úrovni kolem 20 % a jejich doplnění v roce 2025 bude podstatně obtížnější. Tomu odpovídá i vývoj cen komodity plynu, které ukazují inverzní pozici, kdy je plyn pro rok 2026 levnější než v období plnění zásobníků v roce 2025, což bude plnění zásobníků v roce 2025 dále výrazně komplikovat. Podobné situace se v poslední době vyskytují poměrně často a stálo by za hlubší analýzu, nakolik hrozí i v průběhu předmětného období. Zatím také nedošlo k odstranění úzkých míst pro přepravu plynu přes Německo a pevná kapacita, kterou Německo poskytuje na přepravním bodu Brandov je značně limitovaná – k tomu viz kapitola 6.3. konzultovaného dokumentu, podle které je pro posílení kapacit na východ klíčové vybudování čerpací stanice Wittenburg, které se ovšem nepředpokládá dříve než v roce 2028. Dokud nedojde k odstranění úzkých míst v Německu a k výraznému navýšení pevné přepravní kapacity do ČR a k celkovému uklidnění situace na trhu s plynem, která stále není plně stabilizovaná, nevidíme prostor pro snižování 100 % slevy pro provozovatele zásobníků. Domníváme se, že minimálně do roku 2028 by měl ERÚ se 100 % slevou pro provozovatele zásobníků pokračovat a teprve po odstranění úzkých míst v Německu případně přistoupit k jejímu snížení na navrhovaných 80 %.